

Uppföljning av revisionsrapporter från år 2022

Rapport

Region Gotland

KPMG AB

2024-12-13

Antal sidor 21

Region Gotland

Uppföljning av revisionsrapporter från år 2022

2024-12-13

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	4
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	4
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Metod	4
3	Resultat av granskningen	5
3.1	Granskning av rutiner inom lagen om stöd och service till funktionshindrade	5
3.2	Granskning av offentlighetsprincipen	6
3.3	Granskning av det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier	13
4	Samlad bedömning och rekommendationer	18

1 Sammanfattning

KPMG har av Region Gotlands revisorer fått i uppdrag att följa upp revisionsgranskningar från år 2022. Detta med anledning av att de granskningsinsatser som genomförs ska leda till att verksamheterna utvecklas. Således följer revisorerna årligen upp vilka åtgärder som vidtagits till följd av tidigare genomförda granskningar.

Syftet med uppföljningen har varit att studera och bedöma de åtgärder som vidtagits med anledning av revisionens rekommendationer i respektive granskningsrapport nedan:

- Rutiner inom lagen om stöd och service till funktionshindrade
- Offentlighetsprincipen
- Förebyggande arbete mot välfärdsbedrägerier

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att regionstyrelsen och berörda nämnder i allt väsentligt har vidtagit åtgärder avseende rekommendationerna för granskningarna av rutiner inom lagen om stöd och service till funktionshindrade samt kring det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier. Däremot har åtgärder endast delvis vidtagits avseende rekommendationerna från granskningen av offentlighetsprincipen.

Bakgrunden till vår samlade bedömning är att granskningen visat att flera åtgärder har vidtagits med bakgrund av revisionens rekommendationer avseende granskningarna kring välfärdsbrott och rutiner inom lagen om stöd och service till funktionshindrade. Däremot har granskningen visat att det återstår ett arbete för både regionstyrelsen och berörda nämnder för att leva upp till de rekommendationerna som lämnades i samband med granskningen kring offentlighetsprincipen.

I det följande redovisas våra samlade bedömningar av respektive revisionsfråga.

Utifrån resultatet av den uppföljande granskningen kring rutiner inom lagen om stöd och service till funktionshindrade rekommenderar vi fortsatt socialnämnden att:

- Säkerställa rimliga utredningstider

Utifrån resultatet av den uppföljande granskningen kring offentlighetsprincipen rekommenderar vi fortsatt regionstyrelsen att:

- Färdigställa dokument för utlämnande av allmänna handlingar som är i färd att tas fram, och säkerställa att denna är känd för samtliga verksamheter inom regionen.
- Ta fram utbildningar för nyanställda tjänstepersoner på en regionövergripande nivå
- I nästa revidering av arkivreglementet inkludera ett separat stycke avseende e-arkiv för att underlätta samsyn och fortsatt arbete kring detta,
- Fortsätta prioritera arbete kopplat till övergång till e-arkiv.

Utifrån resultatet av den uppföljande granskningen kring offentlighetsprincipen rekommenderar vi fortsatt nämnderna att:

- Säkerställa att nyanställda får utbildning i fråga om offentlighet och sekretess,
- Fortsätta prioritera arbete kopplat till övergång till e-arkiv.

Utifrån resultatet av den uppföljande granskningen kring det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier rekommenderar vi fortsatt regionstyrelsen att:

- Uppdra åt övriga nämnder att i samband med att de genomför sina riskanalyser särskilt beakta risken för oegentligheter och välfärdsbrott.
- Tillse att inom ramen för de utbildningar som erbjuds medarbetare och förtroendevalda ska fenomenet välfärdsbrott hanteras.

Utifrån resultatet av den uppföljande granskningen kring det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier rekommenderar vi fortsatt regionstyrelsen och socialnämnden att:

- Årligen uppdatera riktlinjer och rutiner så att de är anpassade till de risker som berörda verksamheter har att förhålla sig till i sin handläggning och uppföljning av enskilda ärenden och verksamheter

2 Bakgrund

KPMG har av Region Gotlands revisorer fått i uppdrag att följa upp revisionsgranskningar från år 2022. Detta med anledning av att de granskningsinsatser som genomförs ska leda till att verksamheterna utvecklas. Således följer revisorerna årligen upp vilka åtgärder som vidtagits till följd av tidigare genomförda granskningar.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Syftet med uppföljningen är att studera och bedöma de åtgärder som vidtagits med anledning av revisionens rekommendationer i respektive granskningsrapport nedan:

- Rutiner inom lagen om stöd och service till funktionshindrade
- Offentlighetsprincipen
- Förebyggande arbete mot välfärdsbedrägerier

2.2 Revisionskriterier

I granskningen har revisionskriterierna utgjorts av:

- Aktuell lagstiftning för respektive granskning
- Tillämpbara interna regelverk, policys och beslut

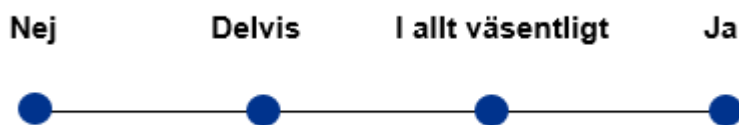
2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av tillämpligt material
- Skriftlig kontakt med ansvariga tjänstemän från regionstyrelseförvaltningen, hälso- och sjukvårdsförvaltningen, socialförvaltningen, utbildnings- och arbetslivsförvaltningen samt samhällsbyggnadsförvaltningen.

Tjänstemän från respektive förvaltning har givits tillfälle att faktakontrollera rapporten.

De bedömningar som avlämnas i granskningen har utgått ifrån följande bedömningsnivåer.

3 Resultat av granskningen

3.1 Granskning av rutiner inom lagen om stöd och service till funktionshindrade

Granskningen från år 2022 syftade till att bedöma om socialnämnden säkerställer en ändamålsenlig styrning och ledning av LSS-verksamheten med en tillräcklig intern kontroll. Fördjupningen syftade till att bedöma om möjligheterna till självbestämmande och inflytande för personer med funktionsnedsättning svarar mot de krav som ställs i lagen. Granskningen besvarade följande revisionsfrågor:

- Finns det tydliga mål för LSS-verksamheten?
- Finns en tydlig struktur för styrning, ledning och uppföljning mellan nämnd och verksamhet/utförare?
- Har nämnden acceptabla utredningstider? Följs beslutade insatser upp med tillräcklig regelbundenhet?
- Finns det en strukturerad uppföljning och kontroll gällande kvalitet såväl inom verksamhet som bedrivs i egen regi och sådan som bedrivs av externa utförare?
- Görs prognoser över och planering för framtida behov av insatser och boende?

Den fördjupande delen av granskningen besvarade följande frågor:

- Har socialnämnden beslutat om mål avseende inflytande och självbestämmande för personer med funktionsnedsättning? Följs eventuella mål upp? Säkerställs att verksamheten arbetar för att nå målen?
- Hur arbetar biståndshandläggarna för att säkerställa inflytande och självbestämmande för personer som ansöker om en LSS-insats?
- Hur arbetar LSS-verksamheterna med att säkerställa inflytande och självbestämmande för de personer som har beviljats en LSS-insats? Används någon specifik metod eller något arbetsätt? Finns det skillnader mellan olika verksamheter till exempel daglig verksamhet och gruppboende?
- På vilket sätt involveras brukarorganisationerna i regionens arbete för att säkerställa självbestämmande och inflytande för personer med funktionsnedsättning?

Den sammanfattande bedömningen utifrån 2022 års granskning var att socialnämnden i huvudsak hade en ändamålsenlig styrning och ledning av LSS-verksamheten, med en tillräcklig intern kontroll. Detta gällde med ett undantag, tillgång till platser avseende bostad med särskild service. Situationen medförde att beslut om boendeplats inte kunde verkställas och drabbade den enskilde, men även att nämnden tilldömts särskild avgift och riskerade att tilldömas ytterligare särskilda avgifter. Utifrån granskningens bedömningar och slutsatser lämnades följande rekommendationer till socialnämnden:

- Säkerställa rimliga utredningstider

- Säkerställa tillgång till boendeplatser

3.1.1 Yttranden

Av yttrandet¹ till 2022 års revisionsrapport framgår att funktionshinderenheten vid tidpunkten utvecklat sitt arbetssätt för att skapa effektivare processer och bättre förutsättningar för utredningsarbetet. Av yttrandet framgår det att socialnämnden har antagit en plan för bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättning. Därtill framkommer det att socialförvaltningen har en boendeförsörjningsgrupp som arbetar med en aktivitetsplan som är kopplad till boendeförsörjningsplanen. Det framgår dock att det finns svårigheter med att säkerställa tillgången till bostäder med särskild service.

3.1.2 Resultat av uppföljande granskning

I samband med uppföljningsgranskningen har vi varit i kontakt med socialförvaltningen. Av kontakten framgår det att funktionshinderenheten har ändrat sin arbetsprocess för att ha kontroll på att handläggningstiderna inte överstiger tre månader. Det finns i nuläget 94 ärenden som överstiger tre månaders handläggningstid men det är färre än när granskningen genomfördes 2022 då det var 208 ärenden. Förvaltningen anger vidare att deras bedömning är att de åtgärder som vidtagits leder till att handläggningen kommer ske inom lagstadgad tid.

Vidare framgår det av kontakten med socialförvaltningen att sedan granskningen genomfördes 2022 har tre nya gruppboendestäder byggts, vilket innebär att socialförvaltningen nu erbjuder boende inom lagstadgad tid.

3.1.3 Bedömning

Vår bedömning är att socialnämnden i allt väsentligt har vidtagit åtgärder med anledning av revisionens rekommendationer.

Avseende rekommendationen om att säkerställa rimliga utredningstider bedömer vi att åtgärder har vidtagits som har bidragit till att färre ärenden överstigit en handläggningstid på tre månader. Vi noterar emellertid att ett stort antal ärenden fortfarande överstiger handläggningstiden. Avseende rekommendationen kring att säkerställa tillgång till boendeplatser framgår det av uppföljningsgranskningen att socialförvaltningen nu erbjuder boende inom lagstadgad tid.

3.2 Granskning av offentlighetsprincipen

Syftet med 2022 års granskning av offentlighetsprincipen var att bedöma om regionstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden, hälso- och sjukvårdsnämnden, socialnämnden och miljö- och byggnämnden har beslutade och ändamålsenliga rutiner som säkerställer allmänhetens rätt att ta del av allmänna handlingar.

Granskningen besvarade följande revisionsfrågor:

¹ Svar på revisionsrapport. Granskning av Rutiner vid lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Socialnämnden 2022-12-08 §195

- Säkerställer reglemente och andra beslutade rutiner allmänhetens rätt att ta del av allmänna handlingar?
- Fullgör regionstyrelsen eller den styrelse/nämnd som regionfullmäktige utsett sin skyldighet som arkivmyndighet, d.v.s. utövar tillsyn över att övriga kommunala organ fullgör sina skyldigheter enligt arkivlagen?
- Efterlever regionens förvaltningar befintliga rutiner?
- Är diarium och arkiv organiserade på ett ändamålsenligt sätt?
- Bedriver regionen utbildning för personal och förtroendevalda i frågor som offentlighet, sekretess och arkivering?

I 2022 års granskning gjordes bedömningen att Region Gotland har upprättat riktlinjer som säkerställer allmänhetens rätt att ta del av allmän handling på nämndnivå men att det saknas en regionövergripande riktlinje för begäran om allmän handling. Beslutade rutiner i nämnderna efterlevs till viss del men det finns indikationer på att beslutade riktlinjer i hög utsträckning inte är kända i hela verksamheten och därmed inte efterlevs. I granskningen konstaterades att medarbetare har olika kompetensnivå avseende offentlighet och sekretess.

Vidare gjordes bedömningen att arkivmyndigheten fullgör sina skyldigheter om tillsyn enligt arkivlagen 7 § eftersom tillsyn har genomförts. Vi konstaterade även att arkivmyndigheten avvaktar tillsyn med anledning av regionens övergång till e-arkiv. Vidare bedömde vi att diarium och arkiv är organiserade på ett ändamålsenligt sätt. Bedömningen grundar sig på att det finns upprättade styrdokument, en organisation med en arkivansvarig på varje förvaltning samt att en ny roll initieras för att möta de krav som ställs på förvaltningarna i och med att regionen övergår till e-arkiv. Vidare har en informationshanteringsplan arbetats fram av samtliga förvaltningar under ledning av arkivmyndigheten.

Vi bedömde att nämndspecifika beslutade rutiner och riktlinjer till viss del säkerställer allmänhetens rätt att ta del av allmänna handlingar. Vi konstaterade dock att det finns ett behov av ett regionövergripande stöd rörande utlämning av allmän handling, varför vi ser positivt på att regionen är i färd att ta fram ett sådant.

Utifrån 2022 års bedömningar och slutsats lämnades följande rekommendation till regionstyrelsen:

- Färdigställa dokument för utlämnande av allmänna handlingar som är i färd att tas fram, och säkerställa att denna är känd för samtliga verksamheter inom regionen,
- Planera för en ny tillsynsinsats
- Ta fram utbildningar för nyanställda tjänstepersoner på en regionövergripande nivå
- I nästa revidering av arkivreglementet inkludera ett separat stycke avseende e-arkiv för att underlätta samsyn och fortsatt arbete kring detta
- Fortsätta prioritera arbete kopplat till övergång till e-arkiv

Utifrån vår bedömning och slutsats lämnades följande rekommendation till hälso- och sjukvårdsnämnden, socialnämnden, miljö- och byggnämnden, samt barn-och utbildningsnämnden:

- Godkänna det dokument för utlämnande av allmän handling som är i färd att tas fram på regionstyrelsenivå,
- Säkerställa att nyanställda får utbildning i fråga om offentlighet och sekretess
- Fortsätta prioritera arbete kopplat till övergång till e-arkiv

3.2.1 Regionstyrelsen

3.2.1.1 Yttrande

I tjänsteskrivelsen² till yttrandet³ framgår att det pågår ett arbete med att ta fram ett handläggarstöd för regionstyrelsens räkning. Det framgår även av tjänsteskrivelsen att då varje nämnd inom Region Gotland utgör en egen myndighet är regionstyrelsen förhindrad att ta fram ett regionövergripande dokument som ska gälla för alla nämnder, och kan därmed enbart besluta för regionstyrelsens räkning. Det tydliggörs dock i tjänsteskrivelsen att regionstyrelsen kan uppmana övriga nämnder att anta handläggarstödet som sitt eget.

Vidare framgår det av yttrandet att det inte har planerats för någon ny tillsynsinsats då verksamheterna bedömdes behöva utrymme för att ställa om sina verksamheter för att möjliggöra digital bevaring. Därtill framgår det att övergången till e-arkiv följs noggrant och att det kommer planeras för en ny tillsyn när det bedöms lämpligt och i enlighet med arkivreglemente.

Av tjänsteskrivelsen framkommer det även att arbetet med e-arkiv är pågående. Det beskrivs att inför nästkommande revidering av arkivreglementet ska ett separat stycke avseende e-arkiv inkluderas, vilket kommer ske under ledning av regionarkivet. Därtill framgår även att det pågår ett arbete med att ta fram nya utbildningar för nyanställda, där bland annat utbildningar i offentlighetsprincipen kan ingå.

3.2.1.2 Resultat från uppföljande granskning

I samband med uppföljningsgranskningen har vi varit i kontakt med regionstyrelseförvaltningen som anger att en riktlinje för allmän handling som är gällande för regionstyrelsen har tagits fram. Vidare framgår att en tillsynsinsats är planerad.

Angående 2022 års rekommendation kring utbildningar för nyanställda tjänstepersoner, anger regionstyrelseförvaltningen att utbildningar genomförts. Vidare anges att en utbildning för chefer i regionstyrelseförvaltningen har genomförts under hösten 2023 som omfattade områdena "allmän handling" och "arkiv". I samband med uppföljningsgranskningen har vi tagit del av utbildningsmaterial som visar att utbildningen bland annat har omfattat offentlighetsprincipen och andra gällande riktlinjer och föreskrifter. Vidare har regionstyrelseförvaltningens arkiv genomfört en

² Revisionsrapport granskning av offentlighetsprincipen, 2023-02-20 ärende RS/2103

³ Revisionsrapport. Granskning av offentlighetsprincipen, regionstyrelsen 2023-04-26 §135

utbildning under 2024 genomfört om allmän handling och personuppgifter i teknikförvaltningen. Regionstyrelseförvaltningen anger även att en bredare utbildning för alla medarbetare finns i regionstyrelseförvaltningens planeringshorisont.

Avseende 2022 års rekommendation kring att i nästföljande revidering av arkivreglementet inkludera ett separat stycke avseende e-arkiv, har regionfullmäktige antagit nya riktlinjer och föreskrifter för arkiv- och informationshantering⁴. Beslutet innebär att föregående arkivreglemente upphävs. I samband med uppföljningsgranskningen har vi tagit del av de nya riktlinjerna och föreskrifter för arkiv- och informationshantering. I de nya riktlinjerna inkluderas inte något specifikt stycke om e-arkiv. I kontakt med regionstyrelseförvaltningen anger den att arbetet runt e-arkiv drivs centralt i arkivnätverket inom Region Gotland. Vidare anger regionstyrelseförvaltningen att det till riktlinjerna kommer att kopplas tillämpningsanvisningar där det kommer att finnas ett särskilt avsnitt om hur leveranser till e-arkivet ska hanteras.

Angående rekommendationen kring en fortsatt prioritering av arbetet kring övergång till e-arkiv anger regionstyrelseförvaltningen att implementeringen av e-arkiv är pågående.

3.2.2 Barn- och utbildningsnämnden

3.2.2.1 Yttrande

Av granskningen framkommer att barn- och utbildningsnämnden inte lämnade något yttrande i samband med 2022 års rapport.

3.2.2.2 Resultat från uppföljande granskning

I samband med granskningen har barn- och utbildningsnämnden lämnat svar på de rekommendationer som lämnades avseende 2022 års granskning.

Avseende rekommendationen om att godkänna dokument för utlämnande av allmän handling som ska tas fram av regionstyrelsen, har regionstyrelsen ännu inte tagit fram riktlinjen. Barn- och utbildningsnämnden anger att när riktlinjen är framtagen kommer utbildnings- och arbetslivsförvaltningen ta ställning till om anpassningar och justeringar behövs för egen nämndspecifik riktlinje. Vidare beskrivs det att på Region Gotlands intranät finns informations- och ärendehanteringsstöd som riktar sig till samtliga verksamheter och medarbetare, däribland förvaltningens medarbetare.

Angående rekommendationen om att säkerställa att nyanställda får utbildning i frågor om offentlighet och sekretess framgår det att varje chef bär ett ansvar för introduktion av nyanställda och löpande kompetensutveckling. Vidare beskrivs det att nyanställda får introduktion till intranätet samt tillgång till Region Gotlands kompetensportal där det finns information som bland annat berör teman som "offentlighetsprincipen" och "sekretess". Vidare framgår av kontakten att det sker kontinuerliga informationsträffar med medarbetare på skolorna där anställda från den centrala förvaltningen bland annat informerar om offentlighet, sekretess, GDPR, informationshantering och arkivkunskap.

⁴ Riktlinje och föreskrifter för arkiv- och informationshantering inom Region Gotland, beslutat av regionfullmäktige 2023-09-18 §139

Avseende rekommendationen att fortsätta prioritera arbetet kopplat till övergång till e-arkiv framgår det att arbetet med övergången fortgår och har sedan den 1 januari 2023 övergått i linjeverksamhet.

3.2.3 Hälsa- och sjukvårdsnämnden

3.2.3.1 Yttrande

Av tjänsteskrivelsen till hälso- och sjukvårdsnämndens yttrande⁵ framgår det att det under 2021–2022 pågick ett förberedelseprojekt för införandet av e-arkiv i regionen och att en arkivorganisation i förvaltningen planerades att etableras i linje med den projektstrukturen. Av tjänsteskrivelsen framgår det att hälso- och sjukvårdsförvaltningen under 2023 planerade ett arbete med att etablera en arkivorganisation. Vidare beskrivs det av tjänsteskrivelsen att det planerades en utbildning kring förvaltningens rutin för utlämning av allmänna handlingar i mars 2023. Därtill beskrivs att utbildning erbjuds kontinuerligt till medarbetare gällande förvaltningens diarie- och ärendehanteringssystem.

3.2.3.2 Resultat från uppföljande granskning

Avseende den första rekommendationen om att godkänna det dokument för utlämnade av allmänna handlingar som är i färd att tas fram på regionstyrelsenivå, har hälso- och sjukvårdsförvaltningen angivit att den har tagit del av ett utkast till riktlinjerna som den har lämnat återkoppling på. Det framgår av skriftlig kontakt att riktlinjerna från regionstyrelsen inte motsvarade hälso- och sjukvårdsförvaltningens behov och förväntan utifrån revisionsgranskningen. Av kontakten framgår det att riktlinjerna anses vara skrivna på en för "hög nivå" vilket försvårar arbetet för förvaltningens medarbetare som inte är vana vid att lämna ut handlingar. Därtill beskrivs att hälso- och sjukvårdsförvaltningen anser att riktlinjerna är en blandning mellan en rutin och en riktlinje, vilket anses skapa en otydlighet i förhållande till förvaltningens egen rutin. Vidare framgår det att dokumentets disposition inte följer utlämningsprocessen vilket försvårar tillämpningen.

Angående 2022 års rekommendation om att säkerställa att nyanställda får utbildning om offentlighet och sekretess anger hälso- och sjukvårdsförvaltningen att utbildningar kring allmänna handlingar och informationshantering har genomförts i förvaltningen, men att dessa främst har riktats till medarbetare med administrativa arbetsuppgifter. I samband med uppföljningsgranskningen har vi tagit del av utbildningsmaterial från genomförd utbildning i mars 2023. Utbildningsmaterialet omfattar bland annat rutiner för utlämning av allmän handling. I övrigt har förvaltningen ingen övergripande introduktion eller utbildning för nyanställda utan det är upp till varje chef att nyanställda får den introduktion och löpande kompetensutveckling som krävs. Vidare beskrivs att förvaltningen anser sig ha de styrdokument som behövs för arbetet med allmänna handlingar, samt att medarbetare som är vana vid att hantera frågor om offentlighet och sekretess finns som stöd för övriga medarbetare. Av kontakt med hälso- och sjukvårdsförvaltningen framgår det även att ett beslut om arkivorganisation har tagits av förvaltningen, som är under etablering och kommer att drivas i form av ett nätverk.

⁵ Revisionsrapport. Granskning av offentlighetsprincipen, Hälso- och sjukvårdsnämnden 2023-03-23 §31

Arkivredogörare har utsetts i verksamheten och under 2024 har två träffar genomförts med de utsedda arkivredogörarna och ytterligare en träff är planerad under året. Det framgår att under det första året har fokuset varit på utbildning och förhoppningen är att arkivredogörarna blir insatta i frågor som berör arkiv, allmänna handlingar samt offentlighet och sekretess. Sedan hoppas förvaltningen att de kan fungera som ett stöd för medarbetare ute i verksamheten.

Avseende rekommendationen om att fortsätta prioritera arbetet kopplat till övergången för e-arkiv framgår det av kontakt med hälso- och sjukvårdsförvaltningen att den inte har anslutits till något e-arkivsystem. Enligt uppgift är anledningen till att hälso- och sjukvårdsnämnden inte har levererat information från något system ännu till e-arkivet att det finns en regiongemensam prioriteringslista för alla system som ska anslutas. I den prioriteringslistan finns hälso- och sjukvårdsnämndens system längre fram. Det framgår dock att frågan är högst aktuell och att inom några år kommer de första systemen leverera information till e-arkivet. Vidare framgår det att när förvaltningen genomför upphandlingar har e-arkivperspektivet blivit mer synligt. Därtill beskrivs att det ställs krav på leverantörer att kunna föra över information som ska bevaras i e-arkiv.

3.2.4 Socialnämnden

3.2.4.1 Yttrande

Socialnämnden lämnade inget yttrande i samband med 2022 års granskning, däremot togs revisionsrapporten upp i nämnden som en informationspunkt⁶.

3.2.4.2 Resultat från uppföljande granskning

I samband med granskningen har vi varit i kontakt med socialförvaltningen som anger att den har tagit del av ett utkast till nya riktlinjer och har lämnat återkoppling till regionstyrelseförvaltningen. Socialförvaltningen har även påbörjat ett arbete med att ta fram nämndspecifika rutiner kopplat till riktlinjerna.

Avseende rekommendationen om utbildning anger socialförvaltningen att nya medarbetare får information om till exempel "offentlighet" och "sekretess" i de delar som är relevanta för medarbetarna i deras vardag. Informationen återfinns även på intranätet. Vidare anger socialförvaltningen att det kan förekomma särskilda punktinsatser för att höja kompetensen där det behövs.

Avseende rekommendationen om att fortsätta prioritera arbetet kopplat till e-arkiv anger förvaltningen att arbetet är prioriterat, och omfattar både tekniska lösningar samt arbetssätt kopplat till e-arkivering. Inom förvaltningen finns även en anställd som arbetar särskilt med digitalisering av allmänna handlingar för att kunna leverera till e-arkivet.

⁶ Delgivning och anmälningsärende SON 2023-02-09 § 40

3.2.5 Miljö- och byggnämnden

3.2.5.1 Yttrande

I yttrandet⁷ till 2022 års granskningsrapport framgår att miljö- och byggnämnden gav förvaltningen i uppdrag att ta ställning till eventuella anpassningar och justeringar i de egna rutinerna när regionstyrelseförvaltningen fastställt nya rutiner för utlämnande av allmän handling. Miljö- och byggnämnden beslutade även att ge förvaltningen i uppdrag att säkerställa att nyanställda får utbildning i offentlighet och sekretess samt att fortsätta prioritera arbetet kopplat till övergången av e-arkiv.

3.2.5.2 Resultat från uppföljande granskning

I samband med uppföljningsgranskningen har vi varit i kontakt med samhällsbyggnadsförvaltningen. Av kontakten framgår att det enbart finns ett utkast avseende de riktlinjerna som tas fram på regionstyrelsenivå. Det beskrivs dock att samhällsbyggnadsförvaltningen har tagit fram egna rutiner för utlämnande av allmän handling då ett behov av en rutin identifierades av förvaltningen. I samband med uppföljningsgranskningen har vi tagit del av rutinen⁸, som bland annat innefattar information om offentlighetsprincipen, allmänna handlingar och sekretess samt manualer för utlämnade av allmän handling och sekretessprövning.

Avseende rekommendationen om att säkerställa att nyanställda får utbildning i frågor rörande offentlighet och sekretess framgår det att förvaltningen erbjuder nya medarbetare introduktionspass inom olika områden som berör verksamheterna. Ett sådant område är informationssäkerhet. Av kontakten framgår att introduktionspasset primärt berör GDPR men även utlämnade av allmän handling samt offentlighet och sekretess. Varje avdelning/enhet inom förvaltningen har sin egen anpassade introduktion utifrån deras specifika uppdrag. Av kontakten med förvaltningen framkommer att region Gotland har samlat information för nya medarbetare på intranätet. Det finns även en regiongemensam utbildning rörande offentlighet och sekretess på Region Gotlands kompetensportal. Denna utbildning är främst för chefer, handläggare och övriga som önskar en introduktion till regelverket.

Avseende rekommendationen om att fortsätta prioritera arbetet kopplat till övergången till e-arkiv uppger samhällsbyggnadsförvaltningen att det pågår ett aktivt arbete med övergången till e-arkiv. Ett nytt verksamhetssystem har upphandlats som ska ersätta den modul som avser bygglovsärenden och är kopplat till regionens ärendehanteringssystem.

3.2.6 Bedömning

Vår bedömning är att berörda nämnder delvis har vidtagit åtgärder med hänsyn till revisionens rekommendationer.

Avseende rekommendationerna som riktade sig till regionstyrelsen framgår det av uppföljningsgranskningen att olika utbildningar har hållits som omfattar

⁷ Granskning av offentlighetsprincipen rapport från KPMG, Miljö- och byggnämnden 2023-10-18 §181

⁸ Rutin för utlämnande av allmän handling MBN, dokumentnummer STY-24756 godkänt 2024-07-16

offentlighetsprincipen, vilket vi anser är positivt. Vi noterar att regionstyrelsen planerar för en bredare utbildning för alla medarbetare. Vidare framgår att nya riktlinjer för allmänna handlingar planeras att beslutas om i regionstyrelsen under hösten 2024.

Vi noterar att det inte ingår ett separat stycke avseende e-arkiv i de nya föreskrifterna och riktlinjerna som ersätter arkivreglementet. Vidare uppmärksammar vi att arbetet med övergången till e-arkiv är pågående.

Avseende rekommendationerna som riktades till nämnderna bedömer vi att rekommendationen om att godkänna regionstyrelsens riktlinjer för utlämning av allmän handling inte är tillämplig då riktlinjen ännu inte har tagits fram. Vi noterar att vissa av de berörda nämnderna anger att de har lämnat återkoppling på utkastet till riktlinjerna. Vidare uppmärksammar vi att arbetet med övergången till e-arkiv är fortsatt prioriterat. Avseende rekommendationen kring utbildning för nyanställda noterar vi att det finns information på intranätet och på regionens kompetensportal. Vi anser dock det som fortsatt fördelaktigt att genomföra en förvaltningsövergripande introduktion för nyanställda för att säkerställa att samtliga medarbetare utbildas inom hantering av handlingar och offentlighet och sekretess.

3.3 Granskning av det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier

Syftet med 2022 års granskning av det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier var att bedöma om ansvariga nämnder har säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll avseende det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier.

Granskningen besvarade följande revisionsfrågor:

- Har nämnderna säkerställt att en riskanalys med inriktning på oegentligheter, ink välfärdsbedrägerier, har genomförts?
- Har risken för välfärdsbedrägerier beaktats i de dokumenterade riktlinjer och rutiner som är styrande för handläggningen av ersättning/stöd/bidrag?
- Har nämnderna säkerställt att förebyggande kontrollaktiviteter identifieras och utförs, dels inför utbetalning av ersättning/stöd/bidrag och dels efter utbetalning av ersättning/stöd/bidrag? Finns rutiner för vilka åtgärder som ska vidtas vid misstankar om välfärdsbedrägeri?
- Har utbildning avseende förebyggande arbete mot välfärdsbedrägerier tillhandahållits medarbetare och chefer?

Vår sammanfattande bedömning av 2022 års granskning var att regionstyrelsen och socialnämnden i samband med att de genomför riskanalyser som en del i att upprätta internkontrollplanen särskilt bör lyfta in risken för förekomst av välfärdsbrott. Detta för att öka medvetenheten om risken för förekomst av välfärdsbrott. Riktlinjer och rutiner bör med jämna mellanrum ses över och uppdateras så att de i högre grad tar hänsyn till risken för förekomst av välfärdsbrott. De kontrollaktiviteter som förvaltningen genomför inom områdena föreningsbidrag, assistansersättning och försörjningsstöd bedöms som ändamålsenliga, dock bör de löpande värderas utifrån den samlade nationella erfarenheten kring risker kopplade till begreppet välfärdsbrott.

Kompetensutveckling inom området oegentligheter och välfärdsbrott bör inarbetas i kompetensutvecklingsplaner för berörda medarbetare, men även för berörda förtroendevalda.

Utifrån 2022 års bedömningar och slutsats lämnades följande rekommendationer till regionstyrelsen:

- Uppdra åt övriga nämnder att i samband med att de genomför sina riskanalyser särskilt beakta risken för oegentligheter och välfärdsbrott.
- Tillse att regionstyrelseförvaltningen har aktuella styrdokument och riktlinjer
- Tillse att inom ramen för de utbildningar som erbjuds medarbetare och förtroendevalda ska fenomenet välfärdsbrott hanteras.

Utifrån 2022 års bedömningar och slutsats lämnades följande rekommendationer till regionstyrelsen och socialnämnden:

- Årligen uppdatera riktlinjer och rutiner så att de är anpassade till de risker som berörda verksamheter har att förhålla sig till i sin handläggning och uppföljning av enskilda ärenden och verksamheter
- Under 2023 särskilt informera sig om hur förvaltningen arbetar med att förebygga och upptäcka risker för välfärdsbrott som en del i respektive nämnds egna interna kontroll.

3.3.1 Regionstyrelsen

3.3.1.1 Yttrande

I tjänsteskrivelsen till regionstyrelsens yttrande⁹ framgår det att regionstyrelsen, i enlighet med revisionens rekommendationer, ska besluta att nämnderna ska beakta risken för oegentligheter och välfärdsbrott i samband med beslutet om 2023 års internkontrollplan. Av tjänsteskrivelsen framgår det även att uppdatering av bidragsbestämmelser pågår och förväntas vara klara under slutet av 2023. Vidare framgår att det bör finnas goda förutsättningar för att kunna erbjuda adekvata utbildningar kring välfärdsbrott.

3.3.1.2 Resultat av uppföljande granskning

I samband med uppföljningsgranskningen har vi varit i kontakt med regionstyrelseförvaltningen som uppger att regionstyrelsen inte har uppmanat nämnderna att vara uppmärksamma på välfärdsbrott i samband med internkontrollprocessen. Det framgår av kontakten att det finns en ambition att till nästa år uppmana nämnderna att vara uppmärksamma på välfärdsbrott i samband med internkontrollprocessen.

Avseende rekommendationen om aktuella styrdokument anger regionstyrelseförvaltningen att den tagit fram nya regler för kultur- och fritidsverksamhet som tagits upp för beslut i regionfullmäktige under mars 2023. De nya

⁹ Revisionsrapport. Granskning av Förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier. Regionstyrelsen 2022-08-31 §229

reglerna överklagades med anledning av att de ansågs strida mot likställighetsprincipen enligt 2 kap. 3 § kommunallagen (2017:725) samt mot artikel 6 i FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen), men efter prövning i förvaltningsrätten¹⁰ har de nu blivit godkända. Enligt regionstyrelseförvaltningen har följande ändringar genomförts i de nya reglerna med anledning att minska risken för välfärdsbrottslighet:

- Skarpare skrivningar i allmänna bestämmelser
- Gemensamma rutiner och formulär för hur varje ansökan granskas mot allmänna bestämmelser samt stödets regelverk (vad som ska kontrolleras och hur)
- Gemensamma rutiner för granskning

I samband med uppföljningsgranskningen har vi tagit del av de nya reglerna, som innehåller tydliga allmänna bestämmelser och villkor för respektive bidrag. Vidare anger regionstyrelseförvaltningen att utöver den bidragsöversyn som genomförts har även följande säkerställts:

- Att fler deltar i bedömning
- Fler handläggare
- En ny tjänst som samordnar arbetet med stödgivningen
- Utökad dialog med området kring bestämmelser och granskning

Vidare anger regionstyrelseförvaltningen att riktade utbildningar till både medarbetare och förtroendevalda erbjuds. I kontakt med regionstyrelseförvaltningen framgår att regionstyrelseförvaltningen genom visselblåsarfunktionen tillhandhåller utbildningar för chefer och enheter på ämnet korruption, jäv och förtroendeskadligt beteende. I dessa utbildningar hanteras till viss del även temat välfärdsbrottslighet. Inom ramen för Region Gotlands chefskola, som är obligatorisk för alla nya chefer, genomförs ett utbildningspass där diskussions- och dilemmaövningar är en stor del av utbildningspasset. Chefskolan genomförs minst två gånger per år.

I samband med uppföljningsgranskningen har vi tagit del av utbildningsmaterialet som används vid chefskolan. Materialets fokuserar primärt på förtroendeskadligt beteende, jäv och korruption. Vidare framgår det av kontakten med regionstyrelseförvaltningen att det på begäran görs informations- och utbildningsinsatser till avdelningar och enheter, ofta inom ramen för APT. Utbildningen anpassas efter de risker verksamhet har när det gäller korruption, mutor och jäv. Syftet med utbildningarna är att medvetandegöra medarbetarna för risker och starta upp ett för enheten specifikt förbyggande arbete. Det beskrivs även att det genom Region Gotlands intranät tillhandahålls information och länkar till utbildningsmaterial från SKR och Ekobrottsmyndigheten.

Vidare anger regionstyrelseförvaltningen att samtliga nämnder i sina verksamhetsplaner inför 2025 ska ange vad som planeras för att motverka organiserad brottslighet, där bland annat välfärdsbrottslighet ingår. Regionstyrelseförvaltningen anger att på regionens chefsforum som ägde rum i februari 2024 ägnades tiden åt

¹⁰ Förvaltningsrätten i Stockholm, mål nr 8514–23, 2024-06-03

diskussion samt information om välfärdsbrottslighet. I samband med uppföljningsgranskningen har vi fått se utdrag ur inbjudan som visar att temat "välfärdsbrott" var i fokus på forumet.

3.3.2 Socialnämnden

3.3.2.1 Yttrande

Av socialnämndens yttrande¹¹ anges det att socialförvaltningen kommer att ta särskild hänsyn till risk för välfärdsbrott när riskanalysen för internkontrollplanen genomförs för år 2023. Vidare framgår att det inte finns någon specifik utbildning i Region Gotland som kallas för "välfärdsbrott", men att det finns andra utbildningar och information som medarbetare tar del av som kan anses förebygga och stärka organisationen mot eventuella oegentligheter.

3.3.2.2 Resultat av uppföljande granskning

I samband med uppföljningsgranskningen har vi varit i kontakt med socialförvaltningen som anger att flera åtgärder har vidtagits för att arbeta mot välfärdsbrott. Det framgår att internkontrollgranskningar har genomförts år 2024, dels av försörjningsstöd dels för rutiner och riktlinjer mot mutor och korruption. I samband med granskningen har vi tagit del av socialnämndens internkontrollplan för 2024. Av planen framgår att kontrollmomentet "Riktlinjer mot mutor och korruption" innebär att kontroll av att samtliga handläggare känner till riktlinjerna och rutinerna mot mutor och korruption. Kontrollmomentet avseende utbetalningar av försörjningsstöd innebär att kontroll av att utbetalningar stämmer mot beslut. Detta ska enligt planen kontrolleras genom stickprov av utbetalningar för försörjningsstöd. Resultaten från internkontrollmomenten har ännu inte återrapporteras men planeras att redovisas för socialnämnden i december 2024. Vidare framgår att det har genomförts riskanalyser med fokus på ekonomi tillsammans med controller från regionstyrelseförvaltningen, samt att förvaltningen infört en återkommande punkt i internkontrollplanen som berör välfärdsbrottslighet.

Av kontakten framgår även att förvaltningen har tagit del av SKR:s webbsändningar om välfärdsbrott och tagit del av stödmaterial från SKR. Detta underlag har fungerat som ett diskussionsunderlag med ledningsgrupp, förvaltningens administrativa assistenter och controller. Vidare beskrivs att samtliga chefer har fått information om välfärdsbrottslighet under en halv dag på regionens chefsmöte.

3.3.3 Bedömning

Vår bedömning är att regionstyrelsen och socialnämnden i allt väsentligt har vidtagit åtgärder med anledning av revisionens rekommendationer.

Regionstyrelsen har beslutat om nya regler för bidragsbestämmelser inom kultur- och fritidsverksamheten som innehåller tydliga allmänna bestämmelser och tydliga villkor för respektive bidrag. Vidare visar protokoll från regionstyrelsen att det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier uppmärksammas och diskuteras. Vi noterar att

¹¹ Svar på revisionsrapport. Granskning av det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier, socialnämnden 2022.09-13 § 133

nämnderna inför 2025 års verksamhetsplaner ska ange vad som planeras för att motverka organiserad brottslighet, där bland annat välfärdsbrott ingår. Vidare uppmärksammar vi att utbildningar har genomförts på regionens chefsforum. Vi noterar dock att ett stort fokus har varit förtroendeskadligt beteende, korruption och oegentligheter vilket är av vikt att regionen utbildar om. Däremot är det även viktigt att tillse att även andra utbildningar som berör andra välfärdsbrott som till exempel bidragsbrott genomförs. Vidare noterar vi att nämnderna inför kommande årsarbete med internkontrollen uppmanas att beakta välfärdsbrott. Vi anser dock att en sådan uppmaning hade kunnat göras tidigare.

Av kontakt med socialförvaltningen framgår att riskanalyser och internkontrollgranskningar genomförs av dels försörjningsstöd, dels rutiner och riktlinjer mot korruption. Vidare framgår det att andra åtgärder som att ta del av SKR:s material kring välfärdsbrott har gjorts för att förvaltningen ska hålla sig uppdaterad. Vidare har åtgärder vidtagits i enlighet med rekommendationerna och infört en återkommande internkontrollpunkt rörande välfärdsbrottslighet.

4 Samlad bedömning och rekommendationer

Syftet med uppföljningsgranskningen har varit att studera och bedöma de åtgärder som vidtagits med anledning av revisionens rekommendationer i respektive granskningsrapport nedan:

- Rutiner inom lagen om stöd och service till funktionshindrade
- Offentlighetsprincipen
- Förebyggande arbete mot välfärdsbedrägerier

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att regionstyrelsen och berörda nämnder i allt väsentligt har vidtagit rekommendationer avseende granskningarna för rutiner inom lagen om stöd och service till funktionshindrade samt kring det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier. Däremot har åtgärder endast delvis vidtagits avseende rekommendationerna från granskningen av offentlighetsprincipen.

Se inledning samt respektive rapportkapitel för en mer detaljerad beskrivning.

Utifrån resultatet av den uppföljande granskningen kring rutiner inom lagen om stöd och service till funktionshindrade rekommenderar vi fortsatt socialnämnden att:

- Säkerställa rimliga utredningstider

Utifrån resultatet av den uppföljande granskningen kring offentlighetsprincipen rekommenderar vi fortsatt regionstyrelsen att:

- Färdigställa dokument för utlämnande av allmänna handlingar som är i färd att tas fram, och säkerställa att denna är känd för samtliga verksamheter inom regionen.
- Ta fram utbildningar för nyanställda tjänstepersoner på en regionövergripande nivå
- I nästa revidering av arkivreglementet inkludera ett separat stycke avseende e-arkiv för att underlätta samsyn och fortsatt arbete kring detta,
- Fortsätta prioritera arbete kopplat till övergång till e-arkiv.

Utifrån resultatet av den uppföljande granskningen kring offentlighetsprincipen rekommenderar vi fortsatt nämnderna att:

- Säkerställa att nyanställda får utbildning i fråga om offentlighet och sekretess,
- Fortsätta prioritera arbete kopplat till övergång till e-arkiv.

Utifrån resultatet av den uppföljande granskningen kring det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier rekommenderar vi fortsatt regionstyrelsen att:

- Uppdra åt övriga nämnder att i samband med att de genomför sina riskanalyser särskilt beakta risken för oegentligheter och välfärdsbrott.

- Tillse att inom ramen för de utbildningar som erbjuds medarbetare och förtroendevalda ska fenomenet välfärdsbrott hanteras.

Utifrån resultatet av den uppföljande granskningen kring det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier rekommenderar vi fortsatt regionstyrelsen och socialnämnden att:

- Årligen uppdatera riktlinjer och rutiner så att de är anpassade till de risker som berörda verksamheter har att förhålla sig till i sin handläggning och uppföljning av enskilda ärenden och verksamheter

Datum som ovan

KPMG AB

Veronica Hedlund Lundgren
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Klara Löwenberg
Verksamhetsrevisor

John Martinsson
Verksamhetsrevisor

Lisa Lohi
Verksamhetsrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.